

پیش‌بینی خیانت اینترنتی بر اساس طرحواره‌های هیجانی مثبت و منفی، ترس از شفتت با توجه به متغیر میانجی تمایزیافتگی خویشتن.

۱- عذرا احمدی

چکیده

فناوری‌های اینترنت و شبکه‌های اجتماعی، بخش عمده‌ای از زندگی روزانه افراد را تشکیل داده به طوری که فضای کار، تحصیل، نظام خانواده و به دنبال آن کیفیت زندگی و رضایت از زندگی زناشویی را تحت تاثیر قرار داده است. از این رو هدف از پژوهش حاضر پیش‌بینی خیانت اینترنتی بر اساس طرحواره‌های هیجانی مثبت و منفی، ترس از شفتت با توجه به متغیر میانجی تمایزیافتگی خویشتن می‌باشد. این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ نوع توصیفی-پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش را زوجین شهر اصفهان تشکیل داده است که نمونه آماری به روش در دسترس ۲۰۰ نفر تعیین گردید. ابزار گردآوری داده در این پژوهش پرسشنامه‌های استاندارد خیانت اینترنتی (IIQ)، طرحواره‌های هیجانی (مثبت-منفی) لیهی (۲۰۰۲)، تمایزیافتگی خویشتن اسکورون (۱۹۹۵) و ترس از شفتت گیلبرت و همکاران (۲۰۰۵) می‌باشد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS24 و آزمونهای همبستگی پیرسون و معادلات ساختاری با نرم افزار SMART-PLS انجام شد نتایج نشان داد که به بین طرحواره‌های هیجانی (مثبت - منفی) و خیانت اینترنتی رابطه مستقیم، بین ترس از شفتت و خیانت اینترنتی رابطه مستقیم، بین تمایزیافتگی خویشتن و خیانت اینترنتی نیز رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد. همچنین بین طرحواره‌های هیجانی (مثبت - منفی) و خیانت اینترنتی با توجه به متغیر تمایزیافتگی خویشتن رابطه معناداری وجود دارد و بین ترس از شفتت و خیانت اینترنتی با توجه به متغیر تمایزیافتگی خویشتن رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به مباحث مذکور و نیز گسترش روزافزون میزان استفاده افراطی از اینترنت در خانواده‌ها و افزایش بسیار مخاطبان آن، مطالعه رابطه خیانت اینترنتی با از هم پاشیدگی زوجها به‌ویژه پدیده طلاق عاطفی و طلاق قانونی ضرورت می‌یابد.

واژگان کلیدی: خیانت اینترنتی، تمایزیافتگی خویشتن، طرحواره هیجانی، ترس از شفتت

۱- کارشناس ارشد روانشناسی دانشگاه ازاد واحد نجف اباد آموزگار مقطع ابتدایی فریدونشهر

۱-۱- مقدمه

ازدواج، مبنا و اساس شکل‌گیری خانواده^۱ است که یکی از مهم‌ترین اتفاق‌هایی است که می‌تواند در طول زندگی افراد رخ دهد. تعاریف متعددی از ازدواج ارائه شده است. در یک بیان، ازدواج به معنای پیوند دادن زندگی مشترک دو فرد در ضمن حفظ استقلال نسبی هر شریک در جهت تکامل شخصیت آن‌ها است. این پیوند زناشویی را به عنوان پیچیده‌ترین نوع روابط انسانی می‌توان واجد چنان توان بالقوه‌ای در آزادسازی احساسات دانست که در کمتر روابط بین‌فردی می‌توان مانند آن را یافت. خانواده می‌تواند کارکردهای مثبت، سازنده و پرفایده‌ای در جهات مختلف فردی و اجتماعی برای فرد و جامعه داشته باشد و در نائل شدن به موفقیت‌ها و شکوفایی استعدادهای فرد و ارتقای سطح سلامت و بهداشت جامعه بسیار تاثیرگذار باشد (ملکوتی خواه، ۱۳۹۰). از همین رو، اهمیت

^۱- marriage

^۲- family

شناخت و بررسی عوامل مؤثر بر شکل‌گیری این نهاد اجتماعی می‌تواند گام مفیدی در جهت شناخت عوامل زمینه‌ساز تشکیل خانواده‌ها فراهم کند. از بین کلیه حوزه‌های زندگی، شاید ازدواج و روابط زناشویی پایدارترین چالش‌های هیجانی باشند (میرگین و کاردوا،^۳ ۲۰۰۷)، در نتیجه تعجب‌آور نیست که مطالعات نظری و تجربی بسیاری، عواملی را که منجر به زندگی زناشویی موفقیت‌آمیزتر می‌شوند مورد بررسی قرار می‌دهند.

ازدواج‌هایی که رضایت و موفقیت پایینی را تجربه می‌کنند می‌توانند به لحاظ هیجانی و جسمی تنش‌زا و برای فرد ناسالم باشند (نیمتز،^۴ ۲۰۱۱). یک ازدواج خوب به طور مستقیم و غیرمستقیم با پایداری واحد خانواده و کیفیت بهتر زندگی در ارتباط است، در حالی که ازدواج ناموفق با استرس، اضطراب و حتی انحلال رابطه‌ی زناشویی در ارتباط است (شاکلفورد، بسر و گوتز،^۵ ۲۰۰۸). در سال‌های اخیر، توجه زیادی به عوامل زمینه‌ساز ازدواج و عواملی که سبب ایجاد رضایت زناشویی می‌شوند شده است. از جمله‌ی این عوامل می‌توان به تجارب اولیه‌ی فرد با والدین یا خانواده‌ی اصلی خود اشاره کرد (ویتون،^۶ ۲۰۰۸). زیرا درک فرد از این تجارب و شیوه انطباق با آن‌ها می‌تواند نگرش افراد نسبت به روابط زناشویی و ازدواج را تحت تأثیر قرار دهد (ویتون،^۷ ۲۰۰۸).

۲-۱- بیان مسئله

ازدواج پیچیده‌ترین شکل رابطه‌ی انسانی است. انسان بدون ارتباط سازنده و سالم نمی‌تواند شکوفا شود. در واقع ازدواج اصلی‌ترین زمینه‌ای است که در آن اثر صمیمیت و روابط اجتماعی رشد می‌یابد و نمایان می‌گردد. زوجین در زندگی مشترک و تعامل با یکدیگر می‌توانند مهارت‌های زناشویی خود را فعلت بخشند. همه‌ی انسان‌ها از نافذترین جاذبه‌های حیات بهره‌مند هستند. تنها بستر مشروع متبادر این جاذبه‌ها، از طریق ارتباط با همسر است. ارتباط مؤثر و سازنده، سنگ زیربنای خانواده‌ی سالم و موفق است (کیدنس،^۸ ۲۰۰۶). اما گاه تحولات زندگی، سیستم زناشویی را چنان بی‌ثبات می‌کنند که زن و شوهر از یکدیگر قطع امید کرده، قادر به گذشت و بخشودن اعمال، افکار و احساسات یکدیگر نیستند و در باور خود چاره‌ای جز وارد شدن به تعارضات زناشویی و گاه خیانت زناشویی نمی‌بینند (پوکورسکا، فارل، ایوانچسکی،^۹ ۲۰۲۰).

خیانت در گذشته به معنای قرارهای پنهانی و نامشروع، دروغ گفتن درباره سفرهای کاری و بهانه‌های باورنکردنی درباره بوی عطر روی لباس بود. اما امروزه به راحتی می‌توان در دنیای مجازی به همسر خیانت کرد. شاید این خیانت مجازی در وهله اول، به دلیل نداشتن رابطه جنسی بی‌ضرر به نظر بیاید، اما واقعیت این است که خیانت حتی هیچ تفاوتی با خیانت در دنیای واقعی ندارد. شکی نیست که اینترنت و فراگیر شدن دسترسی به شبکه‌های ارتباط مجازی مانند فیس بوک، تلگرام و اینستاگرام فرصت‌های بیشتری را برای منحرف شدن در اختیار مردم قرار داده است. مفهوم خیانت در عصر حاضر عوض شده است، چون روش‌های انحراف و پرسه زنی تغییر کرده است. تعریف و قواعد تعیین‌کننده خیانت چندان واضح نیست و فرصت‌های دلبری کردن و لاس زدن و درگیر شدن در سطوح مختلف روابط جنسی چندبرابر شده است (ویدرمان و آلگیر،^۹ ۲۰۲۰).

امروزه افراد دسترسی سریع و آسان به هر نوع محتوای نوشتاری و تصویری دارند و با توجه به علائق و نیازهای شخصی عضو گروه‌های مختلف شبکه‌های مجازی می‌شوند. در این میان دغدغه بسیاری از افراد متاهل، حدود ارتباطات همسرشان با جنس مخالف در فضای

³- Mirgain & Cordova

⁴- Nimtz

⁵- Shackelford, Besser, & Goetz

⁶- Whitton

⁷ Giddens.K.C

⁸ Pokorska, J., Farrell, A., Evanschitzky, H., & Pillai, K

⁹ Wiederman, M. W., & Allgeier, E. R.

مجازی است. ارتباطاتی که می‌تواند به راحتی شرایط را برای شکل گرفتن رابطه عاطفی و جنسی خارج از خانواده و خیانت پنهانی افراد به همسرشان مهیا کند. چه بسا زوج‌هایی که به خاطر همین ارتباطات بدون حریم، زندگیشان در معرض فروپاشی قرار گرفته است. خیانت مجازی درست به اندازه خیانت در دنیای واقعی می‌تواند اعتماد و صمیمیت را در رابطه زوجین تهدید کند. بازسازی اعتماد از دست رفته و ترمیم رابطه پس از خیانت کار بسیار دشواری است (ورثینگتون، ۲۰۱۹).

پژوهش‌ها نشان می‌دهد از مواردی که به طور منطقی این ظرفیت را دارد که در مداخلات تشخیصی و درمانی بویژه در حوزه روابط زناشویی و ازدواج در نظر گرفته می‌شود طرحواره‌های هیجانی است که به معنای طرح‌ها یا راهبردهایی است که افراد در پاسخ به هیجان‌ها از خود بروز می‌دهند (باتماز، کایماک، ۲۰۱۴). این طرحواره‌ها منعکس‌کننده شیوه‌هایی است که افراد هیجانات خود را تجربه می‌کنند. اینها باورهایی است که افراد به محض برانگیخته شدن هیجانات ناخوشایند در مورد طرح مناسب برای اقدام در ذهن دارند. طرحواره هیجانی شکل جدیدی از رفتار درمانی شناختی است که در تلاش است تا دو رویکرد درمانی هیجان‌مدار و درمان فراشناختی را باهم تلفیق می‌کند ولی نسبت به آنها این مزیت را دارد که دارای رویکردی یکپارچه می‌باشد و ارزش اختصاصی آن در این است که مفهوم سازی و راهبردهای ناسازگار افراد در مقابل هیجانات ایشان را مستقیماً مورد هدف قرار می‌دهد.

شفقت یکی از نیازهای اساسی بشر برای حفظ سلامت روانی و سازگاری روانشناختی محسوب می‌شود و در مقابل کمبود شفقت با افسردگی، عزت نفس پایین، اضطراب و رضایت ارتباطی پایین، مرتبط است که این عوامل باعث کاهش رضایت زناشویی خواهند شد (پادگت، ماهونی، پارگامنت و دی‌ماریس، ۲۰۱۹). روان‌شناسان، شفقت را توانایی برقراری ارتباط (بدون کنترل) با دیگری و بیان عواطف (بدون بازداری) توصیف می‌کنند و آن را حق مسلم و از حالات طبیعی انسان می‌دانند (مهری، ۱۳۹۸). ترس از شفقت، یعنی محدود شدن توانایی فرد برای به اشتراک گذاشتن افکار و احساساتش با فردی مهم و نزدیک، یکی از عوامل شکست خوردن در روابط است (تلن^۳ و همکاران، ۲۰۰۰)؛ بدین ترتیب که فرد در مبادله احساسات و افکارش با افراد دیگر دچار اضطراب می‌شود. این افراد خواهان ارتباط بین شخصی هستند ولی از طرد شدن می‌ترسند. همچنین ترس از شفقت یک عامل خطر برای به وجود آمدن مشکلات هیجانی است (توربرگ و لیورس، ۲۰۰۶). پژوهش‌ها نشان می‌دهد که برخورداری از صمیمیت در میان زوجها، از عوامل مهم ایجاد ازدواج‌های پایدار بوده و اجتناب از برقراری روابط صمیمانه، از عواملی است که موجب شکست در زندگی خانوادگی و به تبع آن منجر به مسائلی نظیر خیانت زناشویی می‌شود (دریگوتاس و سافستروم، ۲۰۱۹).

در نظریه تفکیک خویش‌نخواه خانواده دائماً در حال کشمکش بر سر متعادل سازی میان احساس با وحدت و تفکیک خود در میان اعضاست. وقتی خانواده‌ای درگیر با نیروهای معطوف به وحدت و تفرّد است، اضطراب برانگیخته می‌شود و اگر وحدت غلبه کند، خانواده به سوی کارکرد عاطفی بیشتر رهنمون می‌شود و خودپروی فرد کاهش می‌یابد و سلامت روانی فرد به مخاطره می‌افتد و این باعث افزایش خیانت زناشویی در زوجین می‌گردد (گودرزی، ۱۳۹۸).

در چند دهه اخیر با رواج تلفن‌های همراه، استفاده از اینترنت و شبکه‌های اجتماعی محبوبیت زیادی پیدا کرده است. به صورتی که تا سال ۲۰۲۰ پنجاه درصد از جمعیت جهان از اینترنت و بیش از ۳٫۶ میلیارد نفر در سراسر جهان از رسانه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند. بر اساس آخرین آمارهای منتشر شده در ایران نیز تا سال ۱۳۹۹ شصت و پنج درصد از افراد پانزده سال به بالا حداقل در یک شبکه

^۱ Worthington, E.L. ^۰

^۱ Batmaz, S., Kaymak, S. U ^۱

^۱ Padgett, E., Mahoney, A., Pargament, K. I., & DeMaris, A. ^۲

^۱ Thelen, M. H. ^۳

^۱ Thorberg, F.A. & Lyvers, M ^۴

^۱ Drigotas, S. M., Safstrom, C. A., & Gentilia, T. ^۵

اجتماعی عضو بوده‌اند (سایت درگاه ملی آمار). گسترش این رسانه‌های اجتماعی در زندگی می‌تواند معایب و مزایایی داشته باشد به عنوان مثال این رسانه‌ها به افراد اجازه برقراری ارتباط با سایر کاربران جهان را می‌دهد درعین حال استفاده نادرست و اعتیاد به چنین شبکه‌هایی می‌تواند پیامدهایی هم‌چون کاهش کیفیت رابطه عاشقانه اولیه، نارضایتی از رابطه، جدایی عاشقانه، خیانت جسمی و عاطفی و خطر بالاتر طلاق داشته باشد. امروزه اکثر خیانت‌های مدرن قبل از انتقال به ارتباطات رو در رو، به صورت آنلاین شروع می‌شود. که از آن به عنوان خیانت اینترنتی یا خیانت آنلاین یاد می‌شود.

لذا بر اساس مطالب فوق محقق در نظر دارد در این پژوهش به این سوال پاسخ دهد که آیا خیانت اینترنتی بر اساس طرحواره‌های هیجانی مثبت و منفی، ترس از شفتت با توجه به متغیر تمایز یافتگی خویشتن قایل پیش بینی است یا خیر؟

۳-۱- اهمیت و ضرورت پژوهش

امروزه اینترنت به یکی از اصلی‌ترین راههای ارتباطی افراد تبدیل شده است. طبق آمارهای موجود حدود ۶۶ درصد از افراد متأهل در آمریکا گزارش کرده اند که اینترنت و شبکه‌های اجتماعی آنلاین نقشی کلیدی در زندگی آنها دارند. همین درهم تنیدگی اینترنت و فضای مجازی با زندگی روزمره‌ی زوجها، آنها را با مسایل جدیدی مانند دسترسی سریع‌تر به محتواهای جنسی متنوع، تسهیل روابط فرازناشویی و افشای راحت‌تر و بیشتر اطلاعات رابطه‌ی صمیمی مواجه ساخته است. مسایلی که بسیاری از اوقات به دلیل دانش کم در مورد کم و کیف آنها، صدمات جبران ناپذیری را به رابطه‌ی همسران وارد کرده است. شیوع مشکلات زناشویی ناشی از حضور همسران در فضای مجازی به حدی است که شبکه‌ی اجتماعی فیس بوک، عامل محرک یک سوم از خیانت‌های زناشویی و طلاق‌های صورت گرفته شناخته شده است.

علاوه بر آنچه به مرزهای جنسی و عاطفی رابطه مربوط می‌شود، موضوع مهم دیگر محدودی است که افراد برای ابعاد دیگر زندگی زوجی خود (مسایل اقتصادی، مسایل مربوط به فرزندپروری و ...) با سایر افراد فامیل، دوستان و آشنایان خود تعیین می‌کنند (پادگت، ماهونی، پارگامنت و دیماریس؛ ۲۰۱۹).

در مورد خیانت اینترنتی و عوامل زمینه‌ساز و پیامدهای آن تحقیقات زیادی انجام شده است. اما در زمینه‌ی این که چه مولفه‌هایی در تعریف افراد از مرزهای زوجی خود، چه جنسی و چه سایر ابعاد، در فضای مجازی وجود دارد و افراد چه رفتارهایی را مصادیق شکستن و عبور از این مرزها می‌دانند، تحقیقات محدودی وجود دارد. به خصوص در ایران و حوزه‌ی روانشناسی خانواده تحقیقات محدودی در این زمینه داریم. بر همین اساس ضرورت دارد تا با انجام پژوهش‌هایی مانند تحقیق حاضر، به شناسایی قواعد اغلب نانوشته و ناگفته‌ی همسران برای کم و کیف روابط خود در فضای مجازی پرداخته شود تا با استفاده از نتایج آن راهکارهایی متناسب با فضای خاص فرهنگی خانواده‌ی ایرانی تدوین گردد. راهکارهایی که به زوج درمانگرها و مشاوران خانواده، کمک فراوانی خواهد کرد تا بتوانند در جلسات زوج درمانی خود برای استحکام بیشتر زندگی زوجین از آنها استفاده کنند.

¹ Padgett, E., Mahoney, A., Pargament, K. I., & DeMaris, A.

۴-۱-اهداف پژوهش

هدف کلی:

پیش‌بینی خیانت اینترنتی بر اساس طرحواره هیجانی مثبت و منفی، ترس از شفقت با توجه به متغیر تمایز یافتگی خویشتن

اهداف فرعی:

بررسی رابطه طرحواره های هیجانی(مثبت - منفی) و خیانت اینترنتی

بررسی رابطه ترس از شفقت و خیانت اینترنتی

بررسی رابطه تمایز یافتگی خویشتن و خیانت اینترنتی

بررسی رابطه طرحواره های هیجانی(مثبت - منفی) و خیانت اینترنتی با توجه به متغیر تمایز یافتگی خویشتن

بررسی رابطه ترس از شفقت و خیانت اینترنتی با توجه به متغیر تمایز یافتگی خویشتن

۵-۱-فرضیه‌های پژوهش

فرضیه اصلی

خیانت اینترنتی بر اساس طرحواره هیجانی مثبت و منفی، ترس از شفقت با توجه به متغیر تمایز یافتگی خویشتن قابل پیش‌بینی است.

فرضیه‌های فرعی

بین طرحواره های هیجانی(مثبت - منفی) و خیانت اینترنتی رابطه معناداری وجود دارد.

بین ترس از شفقت و خیانت اینترنتی رابطه معناداری وجود دارد.

بین تمایز یافتگی خویشتن و خیانت اینترنتی رابطه معناداری وجود دارد.

بین طرحواره های هیجانی(مثبت - منفی) و خیانت اینترنتی با توجه به متغیر تمایز یافتگی خویشتن رابطه معناداری وجود دارد.

بین ترس از شفقت و خیانت اینترنتی با توجه به متغیر تمایز یافتگی خویشتن رابطه معناداری وجود دارد.

۶-۱-تعاریف متغیرهای پژوهش

۱-۶-۱-تعاریف مفهومی

خیانت اینترنتی

به‌طور کلی، یک ارتباط اینترنتی به عنوان رابطه‌ای جنسی و عاشقانه تعریف می‌شود که از طریق تماس آنلاین در اینترنت آغاز شده و به واسطه مکالمات الکترونیکی از طریق ایمیل، اجتماعات مجازی، نظیر اتاق‌های چت، بازی‌های تعاملی و یا گروه‌های خبری ادامه می‌یابد، این ارتباط می‌تواند به صورت روابط پایدار با یک فرد خاص یا با افراد مختلف در اینترنت صورت گیرد. این رابطه، زمانی به عنوان خیانت تلقی می‌شود که فرد علی‌رغم تعهد به یک رابطه عاطفی و جنسی در دنیای واقعی، هم‌زمان، به طور پنهانی و دور از آگاهی شریک زندگی خویش با یک شریک اینترنتی نیز رابطه عاشقانه یا جنسی برقرار کند(کاسترو، ۲۰۲۱: ۴۳)

طرحواره هیجانی

مدل طرحواره های هیجانی بر اساس این اصل بنیادین پایه گذاری شده است که هیجان‌هایی مثل ترس، ناراحتی، اضطراب و تنهایی، تجاربی جهان‌شمول محسوب می‌شوند، اما تفاوت‌های فردی زیادی در زمینه‌ی مفهوم‌سازی هیجان‌ها و راهبردهای کنار آمدن با آن‌ها وجود دارد. ممکن است برخی از این راهبردها و مفهوم سازی‌ها، آتش بیار معرکه شوند و فرد را دچار مشکل کنند (لیهی، ۲۰۱۴: ۵۱).

ترس از شفقت

ترس از شفقت توانایی افراد را برای فعال کردن سیستم‌های انگیزشی شفقت ورزانه مهار می‌کند که بر سلامت فیزیولوژیکی و روانی آنان تاثیر منفی می‌گذارد (سوانسو، ۲۰۲۰: ۲۶).

تمایز یافتگی خویشتن

تمایز یافتگی مهمترین مفهوم نظریه سیستم های خانواده است و بیانگر میزان توانایی فرد در تفکیک فرآیندهای عقلانی و احساسی از یکدیگر است. رسیدن به حدی از استقلال عاطفی که فرد بتواند در موقعیت های عاطفی و هیجانی، بدون غرق شدن در جو عاطفی آن موقعیت ها، به صورت خودمختار و عقلانی تصمیم گیری کند (چوانگ و هو، ۲۰۱۹: ۱۷).

۲-۶-۱- تعاریف عملیاتی

خیانت اینترنتی

میزان نمره ای است که پاسخ دهندگان از پرسشنامه استاندارد پرسشنامه خیانت اینترنتی IIQ کسب می‌کنند.

طرحواره هیجانی

میزان نمره ای است که پاسخ دهندگان از پرسشنامه استاندارد طرحواره هیجانی لیهی (۲۰۰۲) کسب می‌کنند.

ترس از شفقت

میزان نمره ای است که پاسخ دهندگان از پرسشنامه استاندارد ترس از شفقت گیلبرت و همکاران (۲۰۰۵) کسب می‌کنند.

تمایز یافتگی خویشتن

میزان نمره ای است که پاسخ دهندگان از پرسشنامه استاندارد تمایز یافتگی خویشتن اسکورون (۲۰۰۹) کسب می‌کنند.

۲-۵- پیشینه پژوهش

۲-۵-۱- پیشینه داخلی

عرب و همکاران (۱۴۰۰) پژوهشی تحت عنوان بررسی رابطه بین طرحواره های ناسازگار اولیه و نگرش به خیانت در بین کارکنان دانشگاه آزاد زاهدان انجام دادند روش پژوهش حاضر توصیفی تحلیلی با رویکرد همبستگی می باشد. جامعه آماری شامل کارکنان متاهل دانشگاه آزاد اسلامی زاهدان بوده که تعداد ۱۱۶ نفر با نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شده است. ابزار گردآوری داده ها (و پرسشنامه نگرش به خیانت زناشویی مارک واتلی (۲۰۰۶) می باشد. نتایج YSQ-SF پرسشنامه طرحواره یانگ (۱۹۹۸) فرم کوتاه)

حاصل از پژوهش نشان داد که رهاسدگی/بی ثباتی، استحقاق/بزرگ منشی، بی اعتمادی/بدرفتاری، محرومیت هیجانی و شکست با خیانت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. از طرفی بین آسیب پذیری در برابر ضرر و بیماری، خویشتن داری/خود انضباطی ناکافی، اطاعت، انزوای اجتماعی/بیگانگی، گرفتار/خود تحول نیافته، ایثار، بازداری هیجانی، معیارهای سرسختانه، نقص/شرم و وابستگی/بی کفایتی با خیانت رابطه معکوس و معناداری وجود دارد.

۲-۵-۲ پیشینه خارجی

کابوک (۲۰۲۱) در پژوهشی تحت عنوان پیش بینی خیانت همسر بر اساس ویژگی های شخصیتی، طرحواره های ناسازگار اولیه و میزان استفاده از فضای مجازی در زنان و مردان خیانت دیده به این نتیجه رسید که ردان دارای طرحواره های طرد و بریدگی، روان رنجوری بیشتر مورد خیانت قرار می گیرند و میزان استفاده از فضای مجازی نیز باعث می شود بیشتر مورد خیانت قرار بگیرند. یعنی هرچه مردان روان رنجورتر باشند بیشتر خیانت می بینند. همچنین وجدان گرایی و طرح واره جهت مندی نمره زنان خیانت دیده را در جهت منفی پیش بینی می کند. بدین معنا که زنان دارای طرحواره جهت مندی و وجدان گرایی کمتر در معرض خیانت دیدن هستند ولی زنان روان رنجور بیشتر خیانت می بینند. همچنین زنان دارای ویژگی شخصیتی گشودگی، توافق جوئی و مسئولیت پذیری کمتر خیانت می بینند. و مردان برون گرا نیز کمتر در معرض خیانت دیدن هستند. و مردان و زنانی که بیشتر از فضای مجازی استفاده می کنند بیشتر مورد خیانت قرار می گیرند.

سیلوانا (۲۰۲۱) همکاران در پژوهش خود با عنوان رابطه ی سرسختی روان شناختی و تمایز یافتگی خود با دلزدگی زناشویی به این نتیجه رسید که بین متغیرهای سرسختی روان شناختی و تمایز یافتگی خود و تمام مولفه های آنها بجز مولفه ی جایگاه من با دلزدگی زناشویی همبستگی منفی معنادار وجود داشت. بر اساس رگرسیون چند گانه به روش گام به گام متغیر تمایز یافتگی خود و دو مولفه آن (هم آمیختگی با دیگران، گریز عاطفی) و مولفه کنترل از زیر مقیاس های متغیر سرسختی روان شناختی قادر به پیش بینی دلزدگی زناشویی می باشند و این چهار متغیر در مجموع توانسته اند ۴۳/۰٪ از واریانس متغیر دلزدگی زناشویی را پیش بینی نمایند.

روش تحقیق:

مقدمه

در این فصل ابتدا به روش پژوهش، جامعه آماری، نمونه و روش نمونه گیری، ابزارهای پژوهش، اصول اخلاقی رعایت شده در پژوهش و در نهایت روش تجزیه و تحلیل اطلاعات پرداخته شده است.

۳-۱- نوع و روش پژوهش

پژوهش حاضر، بر حسب هدف کاربردی، از نظر نوع داده‌ها کمی، و از نظر نحوه اجرا توصیفی از نوع همبستگی بود. روش همبستگی یک طرح پژوهش غیر آزمایشی است که در این نوع تحقیق رابطه میان متغیرها بر اساس هدف تحقیق تجزیه و تحلیل می‌گردد (سرمد و همکاران، ۱۳۹۸).

۳-۲- جامعه آماری

جامعه آماری شامل کلیه زوجین شهرستان فریدونشهر بودند.

۳-۳- حجم نمونه و روش نمونه‌گیری

با توجه به اینکه در تحلیل عاملی تاییدی و مدل ساختاری، حداقل حجم نمونه براساس متغیرهای پنهان تعیین می‌شود نه متغیرهای مشاهده‌پذیر. در اینجا ۲۰ نمونه برای هر عامل (متغیر پنهان) لازم است. بطور کلی حداقل ۲۰۰ نمونه توصیه شده است (حیبی و عدن‌ور، ۱۳۹۶). لذا نمونه آماری در این پژوهش نیز ۲۰۰ نفر از زوجین شهرستان فریدونشهر می‌باشد. روش نمونه‌گیری نیز به صورت در دسترس می‌باشد.

۳-۴- ابزار پژوهش

پرسشنامه خیانت اینترنتی (IIQ):

این ابزار یک مقیاس ۲۸ ماده ای است که آلفا در سال ۲۰۰۹ آن را ساخت. این پرسشنامه میزان نگرش افراد را نسبت به رفتارهای شریک زندگی‌شان روی یک مقیاس لیکرت ۶ نمره ای از هرگز، شماره ۱ (بدون خیانت) تا همیشه، شماره ۶ (بیشترین خیانت) می‌سنجد. همچنین از سه مولفه اصلی فعالیتهای دوستانه (سوال ۱ تا ۹)، فعالیت عاطفی (سوال ۱۰ تا ۲۰) و فعالیت جنسی (۲۱ تا ۲۸) تشکیل شده است. این پرسشنامه، استاندارد وروایی و پایایی آن آلفای کرونباخ ۰/۹۰ گزارش شده است (عابدی و همکاران، ۱۳۹۱). این پرسشنامه در پژوهش پیکانیان و فرهادی (۱۳۹۶)، ۰/۷۹ ارزیابی شده است.

پرسشنامه طرحواره هیجانی مثبت و منفی:

این پرسشنامه در سال ۲۰۰۲ توسط لیهی با ۲۸ سوال مطرح و ساخته شد و در سال ۱۳۹۰ نیز به تایید و تدوین دکتر حمید پور نیز رسید. منظور از طرحواره های هیجانی در این پژوهش، نمره ای است که فرد در مقیاس طرحواره های هیجانی لیهی (۲۰۰۹) کسب می نماید. این مقیاس دارای گزینه هایی در طیف لیکرت می باشد که از یک تا شش نمره گذاری می شود. هرچه نمره فرد در این مقیاس بیشتر باشد فرد طرحواره های منفی بیشتری را دارد.

حداقل امتیاز ممکن ۲۸ و حداکثر ۱۴۰ خواهد بود.

نمره بین ۲۸ تا ۴۷: میزان هیجان های منفی در حد پایینی می باشد.

نمره بین ۴۷ تا ۹۴: میزان هیجان های منفی در حد متوسطی می باشد.

نمره بالاتر از ۹۴: میزان هیجان های منفی در حد بالایی می باشد.

۳-۶- روش تحلیل داده‌ها

جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها در سطح توصیفی و استنباطی عمل شد. در سطح توصیفی جهت سنجش متغیرهای پژوهش از میانگین و انحراف معیار استفاده شد. در سطح استنباطی جهت بررسی روابط بین متغیرها از ضریب همبستگی پیرسون و مدل‌یابی معادلات ساختاری^۹ می‌باشد. همچنین نرم افزار تحلیل داده‌ها برنامه SPSS و SMART-PLS نسخه ۲۴ بود.

۴-۱- مقدمه

پژوهشگر پس از اینکه روش تحقیق خود را مشخص کرد و با استفاده از ابزارهای مناسب، داده‌های مورد نیاز را برای آزمون فرضیه‌های خود جمع‌آوری کرد، اکنون نوبت آن است که با بهره‌گیری از تکنیک‌های مناسب آماری که با روش تحقیق و نوع متغیرها سازگاری دارد، داده‌های جمع‌آوری شده را دسته‌بندی و تجزیه و تحلیل نماید و در نهایت فرضیه‌هایی را که تا این مرحله او را در تحقیق هدایت کرده‌اند، در بوته آزمون قرار دهد و تکلیف آنها را روشن کند و سرانجام بتواند پاسخی (راه‌حلی) برای پرسش تحقیق بیابد (خاکی، ۱۳۸۳، ۳۰۳).

در این فصل ابتدا با استفاده از جداول توزیع فراوانی ویژگی‌های نمونه آماری شرح داده شده است و سپس با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای بررسی وضعیت نرمال بودن داده‌ها و سپس از معادلات ساختاری برای آزمون فرضیه‌ها استفاده شده است.

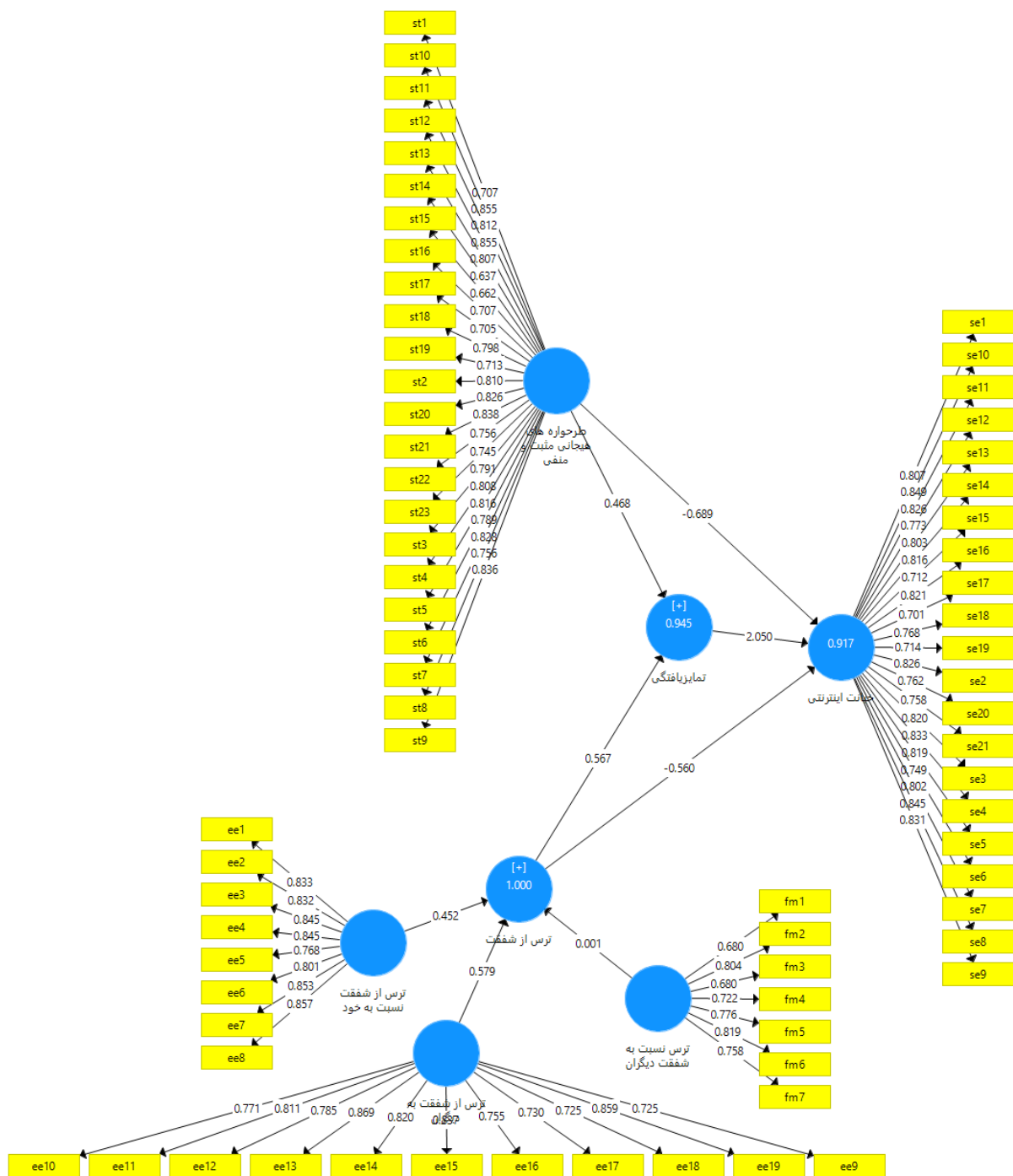
۴-۲- آمار توصیفی

۴-۲-۱- متغیرهای جمعیت شناختی

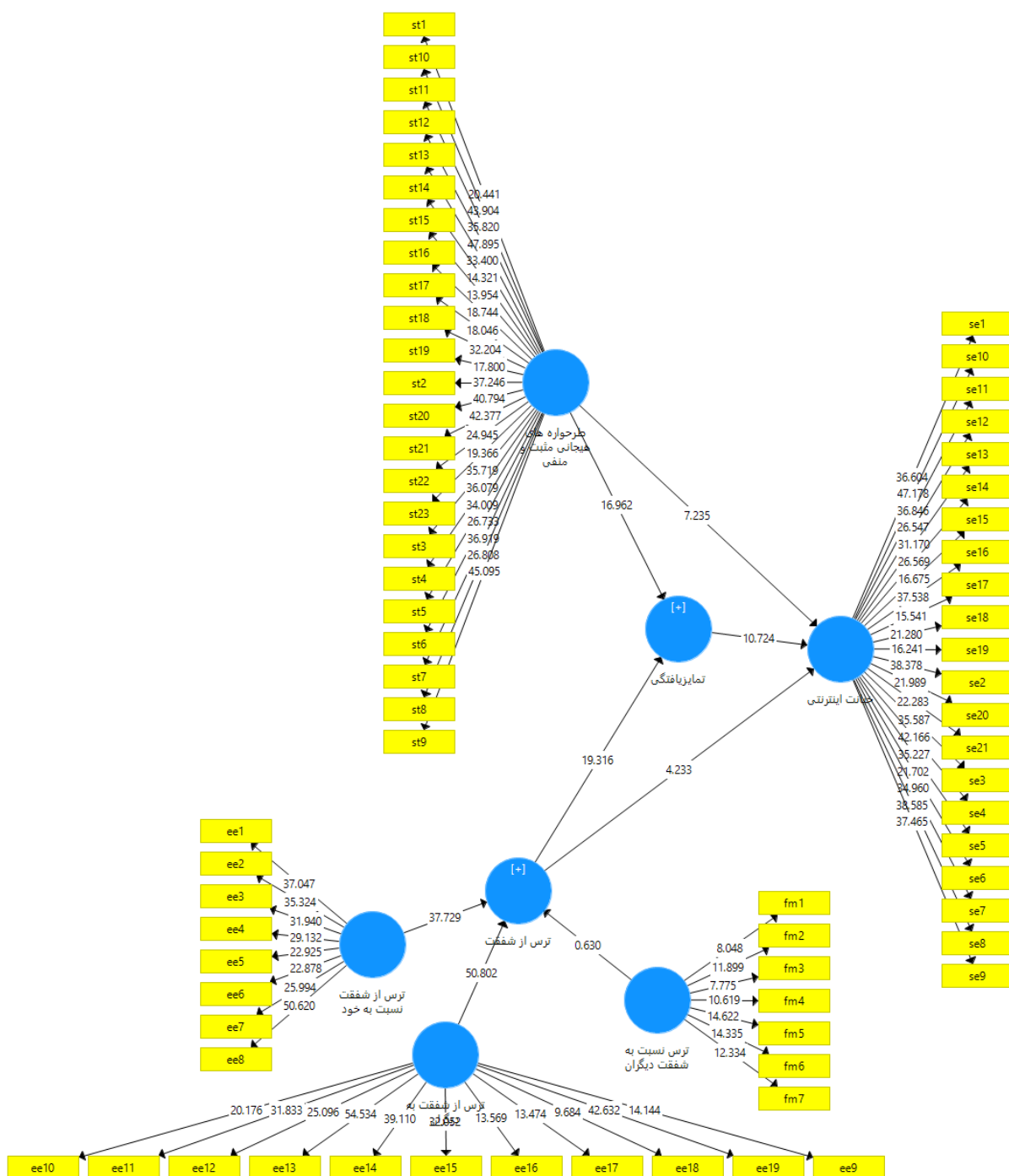
هدف علم آمار، استنتاج از تعداد زیادی مشاهدات است که از جامعه به دست می‌آیند، بنابراین اولین سؤالی که به ذهن هر پژوهشگری می‌رسد این است که آیا می‌توان این مجموعه بزرگ از مقادیر را توصیف کرد و چگونه می‌توان مشاهدات زیاد جامعه را در یک چارچوب مشخص سازماندهی نمود (آذر و مؤمنی، ۱۳۸۱، ۶۴).

در این بخش، محقق داده‌های جمعیت شناختی جمع‌آوری شده از نمونه آماری را با استفاده از ابزارهای تجزیه و تحلیل توصیفی مناسب بررسی کرده است. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل به صورت زیر می‌باشد:

^۱ . structural equation model (SEM)

شکل ۴-۱: نتایج معادلات ساختاری در حالت ضریب مسیر (استاندارد)

شکل ۴-۲: نتایج معادلات ساختاری در حالت ضریب معنی داری

آزمون سوبل یک آزمون پرکاربرد است که برای آزمون معنی داری تأثیر میانجی یک متغیر در رابطه میان دو متغیر دیگر به کار می‌رود. در آزمون سوبل، یک مقدار Z-value از طریق فرمول زیر بدست می‌آید که در صورت بیشتر شدن این مقدار از ۱٫۹۶، می‌توان در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار بودن تأثیر میانجی یک متغیر را تأیید نمود:

$$z = \frac{ab}{\sqrt{(b^2 SE_a^2) + (a^2 SE_b^2)}}$$

a: ضریب رگرسیون غیراستاندارد برای مسیر A به M

b: ضریب رگرسیون غیراستاندارد برای مسیر M به B

SE_A: خطای معیار مسیر A

SE_B: خطای معیار مسیر B

مقدار	مسیر	مسیر
۰,۴۸	A	طرحواره هیجانی - <تمایز یافتگی
۰,۱۵	B	تمایز یافتگی - <خیانت اینترنتی
۰/۰۱	SEa	خطای معیار محاسبه شده توسط نرم افزار برای مسیر طرحواره هیجانی - <تمایز یافتگی
۰/۰۵	SEb	خطای معیار محاسبه شده توسط نرم افزار برای مسیر تمایز یافتگی - <خیانت اینترنتی
۲/۹۹	z-value	

لازم به ذکر است برای محاسبه z-value از طریق وب سایت رسمی

<https://www.analyticscalculators.com/calculator.aspx?id=31> استفاده شده

است. این وبسایت با دریافت مقادیر z-value را برای آزمون سوبل محاسبه می کند.

با توجه به فرمول فوق مقدار z-value برای این فرضیه ۲/۹۹ می شود و چون بزرگتر از ۱,۹۶ هست، لذا فرضیه تأیید می شود.

فرضیه فرعی پنجم: بین ترس از شفقت و خیانت اینترنتی با توجه به متغیر تمایز یافتگی خویشتن رابطه معناداری وجود دارد.

بر اساس اشکال ۴-۱ و ۴-۲ نتایج زیر برای آزمون سوبل حاصل شد

مقدار	مسیر	مسیر
۰/۳۷۱	A	ترس از شفقت - <تمایز یافتگی
۰/۱۵۴	B	تمایز یافتگی - <خیانت اینترنتی
۰/۰۱	SEa	خطای معیار محاسبه شده توسط نرم افزار برای مسیر ترس از شفقت - <تمایز یافتگی
۰/۰۵	SEb	خطای معیار محاسبه شده توسط نرم افزار برای مسیر تمایز یافتگی - <خیانت اینترنتی
۲/۹۸	z-value	

لازم به ذکر است برای محاسبه z-value از طریق وب سایت رسمی <https://www.analyticscalculators.com/calculator.aspx?id=31> استفاده شده است. این وبسایت با دریافت مقادیر z-value را برای آزمون سوبل محاسبه می کند.

با توجه به فرمول فوق مقدار z-value برای این فرضیه ۲/۹۸ می شود و چون بزرگتر از ۱,۹۶ هست، لذا فرضیه تأیید می شود.

۴-۶- خلاصه فصل

روش پژوهش علمی کلیه مراحل سیستماتیک جمع آوری داده ها، طبقه بندی، تجزیه و تحلیل منطقی آنها برای رسیدن به هدف پژوهش را در بر می گیرد که در این فرآیند یک عمل یا یک موقعیت نامعین، مشخص می گردد. در این فصل روش شناختی پژوهش حاضر ارائه گردید، به طوری که ابتدا دلایل و مبانی تدوین فرضیه ها و فرضیه های پژوهش بیان شد. سپس مکان و دوره زمانی پژوهش، جامعه آماری و شیوه نمونه گیری و چگونگی استخراج و آماده سازی اطلاعات مورد بررسی قرار گرفت. در مرحله بعد شیوه محاسبه متغیرها و دلایل به کارگیری متغیرهای مزبور و همچنین مدل های آزمون فرضیه های پژوهش، ارائه شد. در نهایت آزمون های آماری و معیارهای استفاده شده به منظور مقایسه مدل ها و نرم افزارهای آماری مورد نیاز بیان شد. با توجه به مطالبی که در خصوص آزمون فرضیه ها و نحوه رد یا تأیید آنها بیان گردید، در فصل چهارم داده ها جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار اکسل دسته بندی شده و سپس با استفاده از نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرد و فرضیه ها آزمون می شوند نتیجه گیری و پیشنهادات:

۵-۱- مقدمه

هدف از انجام هر تحقیق و پژوهشی، ارائه جواب به سؤالات تحقیق و نتیجه گیری در خصوص فرضیه ها می باشد تا بتوان در نهایت در خصوص موضوع تحقیق و مسئله پژوهشی به نتیجه گیری پرداخت. اصولاً تمامی مراحل تحقیق در جهت رسیدن به آگاهی برای نتیجه گیری صورت می پذیرد. به طور خلاصه، فصل حاضر پس از بیان مختصری از مسئله، فرضیه های تحقیق حاضر به ارائه بحث و نتیجه گیری می پردازد و در ادامه پیشنهادهایی بر مبنای یافته های تحقیق ارائه خواهد شد. در پایان ضمن بیان محدودیت های تحقیق پیشنهادهایی را به منظور ادامه و پیگیری تحقیقات مشابه در آینده ارائه می دهد.

بر اساس نتایج حاصل از فصل چهارم و با توجه به توضیحات ارائه شده در این فرضیه نشان داده شد که خیانت اینترنتی بر اساس طحاره هیجانی مثبت و منفی، ترس از شفت با توجه به متغیر تمایز یافتگی خویشتن قابل پیش بینی است. در بیان همسویی نتیجه این فرضیه با نتایج پژوهش های دیگر پیکانیان و فرهادی (۱۳۹۶) به این نتیجه رسیدند که بین اعتیاد به اینترنت و طلاق در زوج های در آستانه طلاق و مطلقه رابطه معناداری وجود دارد ($p > 0.05$) و اعتیاد به اینترنت پیش بین طلاق در نمونه مورد نظر بود؛ در حالی که بین میزان استفاده از پیام رسان ها، خیانت اینترنتی و طلاق در زوج های در آستانه طلاق و مطلقه رابطه معناداری وجود نداشت. پژوهش های کریستین و ایملی (۲۰۱۵) و شارما (۲۰۱۴) نشان دادند که استفاده زیاد از اینترنت به کاهش ارتباطات خانوادگی منجر می شود. همچنین در تحقیقات انجام شده طی سال های اخیر درباره علل و عوامل مؤثر بر طلاق به وفور به مسایلی مانند این اشاره شده است که بودن در فضای آنلاین بدون هیچ گونه محدودیت و قید و شرطی به خیانت و نداشتن وفاداری منجر می شود (رودیگاز و همکاران، ۲۰۱۶؛

جاکلین و جیسون ۲۰۱۴؛ ویزر و ویگل، ۲۰۱۵؛ سفیری، ۱۳۹۳). زلر (۲۰۱۶) در پژوهشی با هدف بررسی خیانت اینترنتی در ده سال گذشته به این نتایج دست یافت که توسعه سریع اینترنت و خدمات شبکه‌های اجتماعی در دهه‌های گذشته امکان شرکت در فعالیت‌های آنلاین را گسترش داده است که در نوع منفی آن به خیانت اینترنتی منجر می‌شود و مشکلات جدیدی را به زندگی زوجها و درمان‌گران می‌افزاید. وانزولا (۲۰۱۴) و محمدی سیف (۱۳۹۳) در پژوهش خود نشان دادند وقتی فردی به اینترنت و ماهواره وابسته شد، فرصت تعامل با دیگران را از دست می‌دهد و زمینه برای بروز عوارض و آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی مانند اعتیاد اینترنتی و ماهواره‌ای، خشونت خانوادگی، ایجاد روابط ناسالم مهیا می‌شود و شرایط بروز طلاق عاطفی و قانونی را فراهم می‌کند.

۵-۴- پیشنهاد پژوهش

۵-۴-۱ پیشنهادهای پژوهشی

این پژوهش به صورت مقایسه بین دو گروه از زوجین شاغل و غیر شاغل اجرا شود.

پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی مشابه این تحقیق در شهرستان‌های دیگر استان انجام شود و نتایج شهرستان‌های مختلف باهم مقایسه شود تا تاثیر عامل محیطی بر ارتباط بین متغیرها مشخص شود.

پیشنهاد می‌شود سایر پژوهشگران در پژوهش‌های آتی نقش برخی متغیرهای دیگر را بر روی زوجین مورد بررسی قرار دهند.

۵-۴-۲ پیشنهادهای کاربردی

پیشنهاد می‌شود که از افراد متخصص در رابطه با خیانت اینترنتی و عوامل موثر بر آن برای آموزش و بالابردن آگاهی زوجین در این زمینه دعوت به همکاری آید

فهرست منابع

- استوار، صغری؛ رحیمی، چنگیز و فولادچنگ، محبوبه. (۱۳۹۹). اثربخشی برنامه آموزش پیش از ازدواج بر اساس مدل لارسون بر باورهای محدودکننده نسبت به انتخاب همسر در دانشجویان. روانشناسی خانواده، ۷(۱)، ۱۵۶-۱۴۷.
- اسدی شیشه گران، سارا.، قمری کیوی، حسین.، و شیخ‌السلامی، علی. (۱۳۹۵). تأثیر آموزش مهارت‌های ارتباطی بر سبک‌های حل تعارض سازنده و غیر سازنده نامزدها. دو فصلنامه مشاوره. [پیوند ۱۱-۱۱: ۲(۳) کاربردی]
- امینی، مهسا و حیدری، حسین (۱۳۹۵) بررسی اثربخشی آموزش غنی سازی روابط بر ارتقاء کیفیت زندگی و رضایت زناشویی دانشجویان متأهل. مجله آموزش و بهداشت جامعه، دوره ۳، شماره ۲، صص ۳۱-۲۳.
- بابا پور، جلیل، حکمتی، عیسی، افشاری، علی (۱۳۹۹)، نقش ذهن آگاهی و راهبردهای تنظیم هیجانی در سازگاری زناشویی دانشجویان متأهل، آسیب شناسی، مشاوره و غنی سازی خانواده، دوره ۶، شماره ۱، صص ۸۴-۶۵.

باقری، نسرین، اشراقی، زهرا (۱۳۹۷)، هم‌سنجی سبک‌های هویت و نگرش به پیوند زناشویی و طلاق در دختران زنان مطلقه و زنان متأهل ، آسیب‌شناسی، مشاوره و غنی‌سازی خانواده، دوره ۴، شماره ۲، صص ۷۴-۴۳.

پورحسینعلی، ثمنه، امیرفخرایی، آریتا (۱۳۹۸). اثربخشی زوج درمانی سیستمی - سازه‌گرا بر نارسایی هیجانی و تمایز یافتگی خود زنان
doi: 10.30495/jwsf.2020.1884635.1413 آسیب دیده از خیانت زناشویی. زن و مطالعات خانواده، ۱۲ (۴۶)، ۷-۲۴.

منابع لاتین

Bagby, R. M., Taylor, G. J., & Parker, J. D. A. (2019). The twenty-item Toronto Alexithymia Scale: II. Convergent, discriminant, and concurrent validity. *Journal of Psychosomatic Research*, 38, 33-40. [DOI:10.1016/0022-3999(94)90006-X]

Batmaz, S., Kaymak, S. U., Kocbiyik, S., & Turkcapar, M. H. emotional schemas: a new cognitive perspective for the distinction between unipolar and bipolar depression. *Comprehensive Psychiatry*, 55(7), 1546

Borowski S. C. , & Tambling R. B. (2015). Applying the health belief model to young individuals' beliefs and preferences about premarital counseling. *The Family Journal*, 23, 221-236

Boyce, Ch., Wood, A.M., & Ferguson, E. (2016). For better or for worse: The moderating effects of personality on the marriage-life satisfaction link. *Personality and Individual Differences*, 97(4): 61-66

Cabouk.s.(2021) comparison of effect of Elli couple paying in solid and confusion in reducing marital conflicts. *quarterly journal of phycology*.10(37),1_20

Cronin, S Becher, E. H. McCann, E., McGuire, J., Powell, S. (2017). Relational conflict and outcomes from an online divorce education program. *Evaluation and Program Planning*, 62, 49-55